

2024-10-22

LI2024/01678
MN-2024-00041

Li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till Li.dl@regeringskansliet.se

Sundsvalls kommuns yttrande över remiss av betänkande SOU 2024:44 Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan

Miljönämnden, Sundsvalls kommun, tillstyrker samtliga förslag som presenteras i utredningen förutom när det gäller avsnitt 20.8 om sanktioner. Det avsnittet är alltför otydligt beskrivet för att miljönämnden ska kunna ta ställning till.

Det är positivt att en nationell aktör ges ansvar för att utreda fusk i livsmedelskedjan.

Nedan följer detaljerade synpunkter på utredningen i den ordningsföljd som de presenteras i utredningen.

Avsnitt 13.5. Miljönämnden anser att det är viktigt med kravet om att den centrala myndigheten som tar över kontrollen i ett enskilt ärende ska underrätta den ordinarie kontrollmyndigheten. I annat fall finns risk att två myndigheter utreder samma frågor vilket kan bli väldigt förvirrande för näringsidkaren och slöseri med myndighetsresurser.

Avsnitt 17.2.6. Bra att det är formulerat så att kontrollmyndigheter, t ex kommuner, *får* biträda de centrala myndigheterna (Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen) i fuskkontrollen. Det är viktigt att den centrala myndigheten inte kan tvinga en annan kontrollmyndighet att biträda dem. Det är positivt att den kontrollmyndighet som biträder den centrala myndigheten kan få ersättning för sådant arbete. Med tanke på att den nya fusk-enheten föreslås placeras i Uppsala där Livsmedelsverket idag är lokaliserat så förmodar miljönämnden att möjligheten till biträde kommer att användas i relativt stor utsträckning.

2024-10-22

LI2024/01678
MN-2024-00041

Li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till Li.dl@regeringskansliet.se

Avsnitt 20.8. Enligt förslaget ska endast Livsmedelsverket få besluta om de nya sanktionsavgifterna. Övriga kontrollmyndigheter föreslås bli anmälningspliktiga gent emot Livsmedelsverket. Kriterier för anmälningsplikten föreslås föreskrivas i föreskrifter från Livsmedelsverket.

Av förslaget framgår att den ordinarie kontrollmyndigheten, exempelvis en kommun, ska utreda omfattning, orsak och ansvar för den misstänkta överträdelsen. Miljönämnden bedömer att utredningen inte tillräckligt tydligt beskriver hur detta ska gå till. Ska kommunen även bedöma sanktionsavgiftens storlek? Ska kommunen kommunicera uppgifterna med näringsidkaren? I utredningen framstår det som om kommunen redan har uppgifter som bevisar omfattning, orsak och ansvar i ett ärende. Så är emellertid inte alltid fallet. En sanktionsavgift kräver bevis på att en överträdelse har skett. En kommun lägger sällan resurser på att söka sådana bevis, dvs bakåt i tid, utan fokuserar på att få till stånd rättelse och lagefterlevnad framgent.

Miljönämnden ser en risk att tappa i legitimitet om kommunen ska utreda och anmäla misstänkta ärenden om de nya sanktionsavgifterna till Livsmedelsverket. Om Livsmedelsverket sedan väljer att inte besluta om någon sanktionsavgift riskerar kommunen att tappa i legitimitet och trovärdighet gent emot näringsidkaren. Det är även oklart om kommunen får debitera näringsidkaren för detta arbete, dvs arbetet med att samla ”bevis” för att en överträdelse har skett. Framför allt skulle detta kunna bli fallet om kommunens anmälan inte leder till någon sanktionsavgift. Då skulle kostnaden för sådan utredning kunna anses vara ”obefogat arbete” och således inte avgiftsgrundande. Med tanke på detta finns risk att kontrollmyndigheternas anmälningar till Livsmedelsverket blir väldigt knapphändiga och kräver stora utredningsresurser från Livsmedelsverket för att slutföra.

2024-10-22

LI2024/01678
MN-2024-00041

Li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till Li.dl@regeringskansliet.se

En annan otydlighet i sammanhanget är att kommunen sannolikt kommer att förelägga näringsidkaren om någon typ av åtgärdskrav för att komma till rätta med den brist som uppdagats. Om ett sådant föreläggande inte efterlevs kan kommunen i ett senare skede förena föreläggandet med ett vite som sedan kan komma att dömas ut. I sådana fall, om Livsmedelsverket beslutar om sanktionsavgift, riskeras dubbelbestraffning beroende på tidsaspekter i ärendet, vilket inte är tillåtet.

Miljönämnden tycker inte att frågan om hantering av sanktionsavgifter är tillräckligt väl belyst i utredningen. Med tanke på att kommuner och övriga kontrollmyndigheter redan fattar beslut om sanktioner så kanske det är en bättre väg att gå att även ansvara för dessa nya sanktioner. De argument som utredningen framför om likabehandling och rättssäkerhet kan överbryggas med hjälp av god vägledning från de centrala myndigheterna.

Det är väldigt otydligt vilka typer av överträdelser, kopplade till sanktioner, som kommunen är skyldig att anmäla till Livsmedelsverket eftersom kriterier för anmälningsplikt ska framgå i kommande föreskrifter. Det är därför svårt att ta ställning till om förslaget är bra eller dåligt. Om kommunen som kontrollmyndighet blir skyldig att anmäla varje avvikelse kring exempelvis felaktig märkning, till Livsmedelsverket, kommer det att bli väldigt många ärenden och då förordar miljönämnden hellre att varje kontrollmyndighet borde få ansvar för sådan typ av sanktionsbeslut. Om anmälningsplikten snarare skulle handla om omfattande systematiskt fusk med stora volymer över stora geografiska områden så delar miljönämnden utredningens förslag. Detta kan dock inte utläsas av utredningen i nuläget eftersom kriterier för anmälningsplikt ännu inte finns framme.

Avsnitt 22.6. I avsnittet redovisas de konsekvenser som kan uppstå för kommunerna med anledning av utredningens förslag. I det sammanhanget saknar miljönämnden en beskrivning av konsekvenserna av den anmälningsplikt som föreslås införas då kontrollmyndigheter ska anmäla överträdelser av de nya sanktionsavgifterna.

2024-10-22

LI2024/01678
MN-2024-00041

Li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till Li.dl@regeringskansliet.se

Kjell Bergkvist
Miljönämndens ordförande, Sundsvalls kommun